ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Улуғнор тумани

2024 йил 23 июль

Судья: Ш.Абдухаликов

Бўстон туманлараро иқтисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликовнинг раислигида, судья ёрдамчиси Ф.Турғуновнинг котиблигида, даъвогар Улуғнор туман прокурори "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамиятининг манфаатида жавобгар "Улуғнорда Шабнам" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Улуғнор туман прокурори ёрдамчиси С.Солимухаммаджонов, даъвогар вакили Ф.Гаппорова (23.07.2024 йилдаги 281-сонли ишочнома асосида), даъвогар вакили Б.Мамажонов (23.07.2024 йилдаги 282-сонли ишончнома асосида)нинг иштирокида Улуғнор туман ҳокимлиги биносида ўтказилган очиқ сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Улуғнор туман прокурори (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Улуғнорда Шабнам" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб атлади) дан 93 632 548 сўм асосий қарзни удиришни сўраган.

Суднинг ажрими билан ишга Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб қилинган.

Суд мажлисида Улуғнор туман прокурори ёрдамчиси даъвони қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакиллари кўрсатма бериб, даъвони қувватлаб, жавобгар билан тузилган шартномага асосан даъвогар томонидан фермер хўжалигида пахта хосилини харид қилиш бўйича аванс (бўнак) маблағ ажратилганлигини, амалга оширилган молиялаштириш ишлари амалга оширилган тўловлар бўйича банк айланмалари кўчирмалари билан ўз тасдиғини топишини, шартномага асосан жавобгар пахта хом ашёси топшириш мажбуриятини олганлигини, жавобгарга пахта хом ашёси топшириш бўйича 93 632 548 сўмлик аванс, уруғлик чигит, дизель ёкилғи, минерал ўғит берилганлигини, жавобгар томонидан пахта хомашёси топширилмаганлигини билдириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 93 632 548 сўм асосий қарзни ундиришни сўради.

Жавобгар ва ишга мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб қилинган Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида белгиланган тартибда хабардор этилган. Бироқ уларнинг вакиллари суд мажлисига келмади ва низо юзасидан эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси иктисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 128, 170-моддаси талабларига кўра, ишни жавобгар ва Андижон вилоят кишлок хўжалиги бошкармаси вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб чиқиб, даъвогар вакилларининг тушунтиришларини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аникланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 16 февралда 129-сонли пахта хом ашёси харид килиш бўйича шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Бироқ шартномада жавобгар даъвогарга қанча миқдорда пахта хом ашёси етказиб бериши лозимлиги кўрсатилмаган.

Даъвогар томонидан жавобгарга иш ҳақи, дизель ёқилғиси, минерал ўғит, уруғлик чигит учун жами ҳаражат 93 632 548 сўмни ташкил этади.

Даъвогар судга жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни қоплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 93 632 548 сўм асосий қарз ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Шартноманинг 2.2-бандида хўжалик шартномавий мажбуриятлар бажарилмаган холатларда харидорга тўланган маблағлар бўйича қарздорликни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар даъво аризасида 93 632 548 сўм асосий қарздорликни ундиришни сўраган.

Иш хужжатларига кўра, жавобгарга жами 93 632 548 сўм микдорида уруғлик чигит, минерал ўғит, кимёвий восита, иш ҳақи учун аванс берилган. Жавобгар томонидан даъвогарга етарли микдорда маҳсулот топширилмаган.

Бунинг натижасида даъвогар томонидан берилган ҳамда амалга оширилган тўловларини тўлик ундириб олиш имкони мавжуд бўлмаган ҳолда 93 632 548 сўм қарздорлик вужудга келган.

Даъвогар мавжуд қарздорликни ихтиёрий тўлаб бериш юзасидан почта алоқа хизмати орқали талабномани жавобгарга юборган, бироқ талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Мавжуд қарздорликни мавжудлиги ишдаги мавжуд ҳисобварақ-фактура, солиштирма далолатнома ва бошқа ҳужжатлар билан ўз тасдиғини топади.

Зеро, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодекси (кейинги ўринларда матнда "ФК" деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар

шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Юқоридагиларга асосан суд 93 632 548 сўм асосий қарздорликни ундиришни лозим топади.

Шунингдек, суд ишни кўриб чикиш якунлари бўйича суд харажатларини ундириш масаласини мухокама қилиб, жавобгар хисобидан даъвогар фойдасига 34 000 сўм жавобгардан олдиндан тўланган почта харажатини, каноатлантирилган даъво талабларига мутаносиб равишда Республика бюджетига давлат божи ундиришни лозим топади.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 128, 170, 176-179, 180-моддаларини қўллаб,

қарор қилади:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

- "Улуғнорда Шабнам" фермер хўжалиги ҳисобидан:
- "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 93 632 548 сўм асосий қарз ва 34 000 сўм почта харажати;
 - Республика бюджетига 1 872 650,96 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози томон Андижон вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов хайъатига бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят бериши (протест келтириши) ёки ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация тартибида шикоят бериши (протест келтириши) мумкин.

Раислик қилувчи

Ш.Абдухаликов

